

УДК 336.671.1

С. В. Качула,

д. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро
ORCID ID: 0000-0003-2540-862X

Л. В. Лисяк,

д. е. н., професор, професор кафедри державних, місцевих та корпоративних фінансів,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро
ORCID ID: 0000-0003-2948-7089

Я. О. Ляшевський,

магістрант кафедри державних, місцевих та корпоративних фінансів,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро
ORCID ID: 0000-0002-9451-5501

DOI: 10.32702/2306-6792.2021.1—2.12

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ДОХОДУ І РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ (НА ПРИКЛАДІ АКЦІОНЕРНОЇ КОМПАНІЇ "СТРАХОВА ГРУПА" ТАС ")

S. Kachula,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department Finance,
Banking and Insurance, Dnipro State University of Agriculture and Economics

L. Lysiak,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department State,
Local and Corporate Finance, University of Customs and Finance

Ya. Liashevskiy,

Master's student of the Department of State, Local and Corporate
Finance, University of Customs and Finance

ANALYSIS OF INCOME FORMATION AND PROFIT DISTRIBUTION OF INSURANCE COMPANIES (ON THE EXAMPLE OF JOINT STOCK COMPANY "INSURANCE GROUP "TAS"

У статті визначено особливості формування доходів страховика, як специфічного суб'єкта підприємницької діяльності. Наведено визначення прибутку страховика, його види та порядок утворення. Показано, що прибуток страхової компанії доцільно розглядати як позитивний фінансовий результат від усіх видів її діяльності та джерело фінансування і створення страхових резервів. Здійснено аналіз формування доходів та розподілу прибутку страхових компаній в Україні на прикладі Акціонерного товариства "Страхова група ТАС" (АТ"СГ "ТАС") за останні три роки (2017—2019 роки). Визначено напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів за рахунок отримання додаткового доходу на вкладений капітал. Акцентовано, що операції з перестраховання сприяють збалансованості страхового портфеля (внаслідок мінімізації ризиків). Водночас активна інвестиційна діяльність страхової компанії буде сприяти подальшому її розвитку, збільшенню обсягів доходів та прибутку.

In the article the features of income of the insurer, as a specific business entity are identified. The definition of the insurer's profit, its types and the order of formation are given. It is shown the insurance company's profit should be considered as all its activities positive financial result and a source of financing and creation of insurance reserves.

The analysis of income generation and profit distribution of insurance companies in Ukraine on the example of the joint-stock company "Insurance Group TAS" (JSC "IG" TAS "). The most significant share in the structure of income is determined based on the composition, structure and dynamics of income of the JSC "IG" TAS" analysis. The analysis of income by the insurance company areas of activity revealed weaknesses and possible shortcomings in management and at the same time it allowed to identify reserves to increase income. Based on the analysis of the financial results of JSC

"IG" TAS", the process and sequence of distribution of net profit of the insurance company, dynamics of indicators for the last three years (2017—2019), the dynamics of profitability were calculated. Proposals to improve the company's efficiency are also developed.

Insurance reserves are determined to be the main factor in ensuring the growth of the insurance company's income. The actual and forecast composition, dynamics and structure of assets in which the insurance reserves of the JSC "IG" TAS" are presented are analysed. Measures on insurance reserves possible growth are shown. Under current legislation, the directions of free insurance reserves of the insurer allocation optimization are offered. Current deposit programs of leading Ukrainian banks (PJSC CB "PrivatBank", JSC "Raiffeisen Bank Aval", JSC "UkrSibBank", PJSC "A-Bank", JSC "CredoBank") are considered. The ways to increase efficiency of use of financial resources at the expense of reception of the additional income on the invested capital are defined. The forecast calculation of income of JSC "IG" TAS" from investing funds in deposit accounts of banks. It is proven that reinsurance operations contribute to the balance of the insurance portfolio (due to risk minimization). At the same time, the active investment activities of the insurance company will contribute to the insurer further development, increase income and profits.

Ключові слова: доходи страхової компанії, фінансовий результат, прибуток, розподіл чистого прибутку, рентабельність, Акціонерне товариство "Страхова група "ТАС".

Key words: income of the insurance company, financial result, profit of the insurer, net profit distribution, profitability, Joint-stock company "Insurance group "TAS".

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Страхові компанії, як і будь-який суб'єкт господарювання, функціонують у державі відповідно до чинного законодавства та зацікавлені у здійсненні прибуткової діяльності. Водночас вони є специфічними суб'єктами підприємницької діяльності. Предметом діяльності страхової компанії є надання страхового захисту у суспільстві. Відтак страхові компанії мають бути фінансово спроможними і у разі виникнення страхового випадку у визначений час забезпечити страхове відшкодування страховальнику. Досягнення такого завдання можливе за умови розширення джерел формування доходів та ефективного управління фінансами страхових компаній. Аналіз фінансових результатів діяльності страхової компанії дає можливість приймати обґрунтовані управлінські рішення, які забезпечуватимуть стабільне, успішне її функціонування та у подальшому сприятимуть збільшенню прибутку. Стратегічна роль і значення прибутку зумовлює необхідність аналізу та оцінки усіх складників, що формують фінансовий результат страховика.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемам формування доходу та розподілу прибутку страхових компаній присвячені наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників: М.М. Александрової, В.Д. Базилевича, Н.Н. Внукової, О.Д. Вовчак, О.С. Журавки, О.В. Проскурович, Д. Поосера, М. Браун та інших. У роботах авторів існує множина підходів до визначення та аналізу як доходів, так і прибутку страховика. Так, О.С. Журавка доходи страховика розглядає як результат

здійснення переважно страхової діяльності [6]. О.В. Корват, Н.К. Мамедов, оцінюючи систему управління доходами страховика виділяють два види діяльності страхової компанії: операційну (страхову) та інвестиційну [8]. Г. Кравчук та Т. Бережна окреслюють специфіку формування фінансових результатів функціонування страховиків за різними видами їх діяльності [9]. О. Кнейслер систему управління доходами страховика розглядає крізь призму оптимізації фінансових потоків страхової компанії від всіх видів діяльності [10]. Алескерова Ю.В. та Рачок В.О. зазначають, що "прибуток, який формується як результат всіх видів діяльності страховика, являє собою досить складне економічне утворення, має свою внутрішню структуру і логіку" [2]. Д. Поосер і М. Браун досліджують взаємозв'язок між задоволеністю клієнтів страхової компанії та її прибутковістю [14]. Водночас сучасні умови функціонування страхових компаній на вітчизняному ринку вимагають все ефективніших методів управління процесами отримання доходів та збільшення прибутку. Це актуалізує необхідність постійного аналізу результатів діяльності страховиків, пошуку шляхів підвищення доходів та раціонального розподілу прибутку.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є аналіз формування доходів та розподілу прибутку страхових компаній і розробка пропозицій щодо їх зростання в сучасних умовах (на прикладі АТ "СГ "ТАС").

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Страхова діяльність відноситься до сфери фінансових послуг, що суттєво впливає на

склад доходів страхових компаній. Доходи є одним з найважливіших показників діяльності страхової компанії. Різниця між доходами та витратами страховика визначає фінансовий результат від страхових операцій, виступає вартісною оцінкою його фінансово-економічної діяльності [4]. Якщо фінансовий результат позитивний — він набуває форми прибутку, негативний — збитку. Відтак прибуток/збиток страхової компанії — фінансовий результат її діяльності за певний період. У страховій діяльності розрізняють два види прибутку: фактичний, отриманий за результатами роботи організації, і нормативний, що закладений у структурі бруто-премії. Розбіжність між ними посилюється під впливом низки факторів, серед яких — ймовірна природа страхових виплат. Тобто реальні страхові виплати, як правило, не співпадають з тими, що були враховані в структурі страхового тарифу.

Діяльність страхової компанії спрямована на отримання доходу та прибутку шляхом надання юридичним і фізичним особам послуг для забезпечення їх страхового захисту. Призначення доходу — не лише покриття поточних витрат, але і забезпечення досягнення стратегічних цілей, які зорієнтовані на довгострокове стабільне функціонування й ефективний розвиток страхової компанії, зростання її ринкової вартості [8]. На основі інформації про фінансовий результат, як узагальнюючий показник діяльності страхової компанії, формується уявлення про поточний стан і можливі перспективи розвитку. Цілком зрозуміло, що досягнення цільової величини прибутку має бути узгоджене із стратегічними цілями розвитку страхової компанії [1; 3].

Здійснимо аналіз складу, структури та динаміки доходів страхової групи "ТАС" за 2017—2019 рр. (табл. 1).

Як свідчать дані таблиці 1, обсяг доходів страхової компанії у 2019 р. становив 1847 млн грн проти 966 млн грн у 2017 р., тобто за аналізовані роки збільшився на 881 млн грн (на 91,2%). Найвагомішою часткою у структурі доходів є чисті зароблені премії — незважаючи на її зниження у 2019 р. (до 79,8%) у порівнянні з 2017 р. (84,0 %) на 4,2%. Обсяг чи-

Таблиця 1. Аналіз складу, структури та динаміки доходів АТ "СГ "ТАС" за 2017—2019 рр., млн грн

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення (+,-) 2019 р. від		Темп приросту, % 2019 р. до	
				2017	2018	2017	2018
Доходи страхової компанії, у т.ч.:	966	1231	1847	881	616	91,2	50,0
Чисті зароблені страхові премії	811	967	1474	663	507	81,8	52,4
у % до доходів компанії	84,0	78,6	79,8	-4,2	1,2	-	-
Інші операційні доходи	53	93	95	42	2	79,2	2,2
у % до доходів компанії	5,5	7,6	5,2	-0,3	-2,4	-	-
Інші фінансові доходи	97	129	205	108	76	111,3	58,9
у % до доходів компанії	10,0	10,5	11,1	1,1	0,6	-	-
Інші доходи	5	42	73	68	31	1360,0	73,8
у % до доходів компанії	0,5	3,3	3,9	3,4	0,6	-	-

Джерело: складено за даними [11].

стих зароблених премій у 2017—2019 рр. збільшився на 663 млн грн (приріст за аналізований період склав 81,8%) та на кінець 2019 р. становив 1474 млн грн проти 811 млн грн у 2017 р. Інші операційні доходи компанії за 2017—2019 рр. збільшилися на 42 млн грн та на кінець 2019 р. становили 95 млн грн (темп приросту 79,2%) Частка даної статті у структурі доходів страхової компанії у 2019 р. склала 5,2%. Інші фінансові доходи у 2019 р. становили 205 млн грн або 11,1% доходів компанії. Обсяг даної статті доходів за 2017—2019 рр. збільшився на 108 млн грн, або 111,3%, а частка у структурі доходів зросла на 1,1%. Обсяг інших доходів страхової компанії у 2019 р. становив 73 млн грн та за 2017—2019 рр. збільшився на 68 млн грн або 1360,0%. Частка даної статті доходів у загальній структурі характеризується зростанням: від 0,5% у 2017 р. до 3,9% у 2019 р.

Доходи страхової компанії важливо також проаналізувати за напрямками діяльності (табл. 2).

Таблиця 2. Аналіз доходів АТ "СГ "ТАС" за напрямками діяльності, млн грн

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення (+,-) 2019 р. від		Темп приросту, % 2019 р. до	
				2017	2018	2017	2018
Доходи страхової компанії, у т.ч.:	966	1231	1847	881	616	91,2	50,0
Доходи від страхової діяльності	864	1060	1569	705	509	81,6	48,0
у % до доходів компанії	89,5	86,2	85,0	-4,5	-1,2	-	-
Доходи від інвестиційної діяльності	5	42	73	68	31	1360,0	73,8
у % до доходів компанії	0,5	3,3	3,9	3,4	0,6	-	-
Доходи від фінансової діяльності	97	129	205	108	76	111,3	58,9
у % до доходів компанії	10,0	10,5	11,1	1,1	0,6	-	-

Джерело: складено за даними [11].

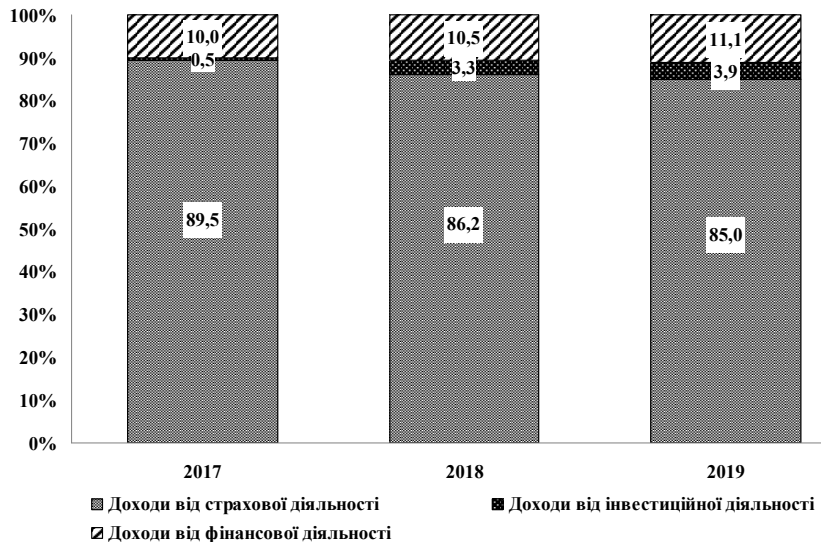

Рис. 1. Структура доходів АТ "СГ "ТАС" за напрямками діяльності у 2017—2019 рр., %

Джерело: побудовано за даними [11].

На рисунку 1 представлено структуру доходів АТ "СГ "ТАС" за напрямками діяльності у 2017—2019 рр.

Представлена на рисунку 1 структура доходів страхової компанії АТ "СГ "ТАС" за напрямками діяльності наочно демонструє, що впродовж 2017—2019 рр. найбільшу їх частку займають доходи, отримані від здійснення опе-

раційної страхової діяльності (що становить 85,0% у 2019 р.). Незначною є частка доходів від інвестиційної діяльності (3,9% у 2019 р.), попри те, що в абсолютному вимірі обсяг доходів від інвестиційної діяльності за 2017—2019 рр. збільшився на 68 млн грн та на кінець 2019 р. склав 73 млн грн. Водночас в умовах нестабільності саме цей напрям може забезпечити ефективне розміщення вільних резервів та зростання доходів. Обсяг доходів від фінансової діяльності компанії за аналізовані роки збільшився на 108 млн грн, а їх частка у структурі доходів збільшилася з 10,0% у 2017 р. до 11,1% у 2019 р.

Таким чином, аналіз свідчить, що частка доходів від операційної страхової діяльності протягом аналізованих років у загальній сумі доходів зменшується, але залишається найвагомішою. Частка доходів від інвестиційної діяльності має тенденцію

Таблиця 3. Аналіз фінансових результатів діяльності АТ "СГ "ТАС" за 2017—2019 рр., млн грн

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення (+,-) 2019 р. від		Темп приросту, % 2019 р. до	
				2017	2018	2017	2018
Валовий прибуток	233	256	418	185	162	79,4	63,3
Фінансовий результат до оподаткування	90	42	167	77	125	85,6	297,6
Чистий прибуток	63	4	108	45	104	71,4	2600,0

Джерело: складено за даними [11].

Таблиця 4. Аналіз розподілу чистого прибутку АТ "СГ "ТАС" за 2017—2019 рр., млн грн

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення (+,-) 2019 р. від		Темп приросту, % 2019 р. до	
				2017	2018	2017	2018
Чистий прибуток, у т.ч.:	63	4	108	45	104	71,4	2600,0
Виплата дивідендів	6	0,2	13,0	7	12,8	116,7	6400,0
у % до чистого прибутку	9,5	5,0	12,0	2,5	7	-	-
Поповнення резервного капіталу	3	0,3	9,2	6,2	8,9	206,7	2966,7
у % до чистого прибутку	4,8	7,5	8,5	3,7	1	-	-
Поповнення нерозподіленого прибутку	54	3,5	85,8	31,8	82,3	58,9	2351,4
у % до чистого прибутку	85,7	87,5	79,5	-6,2	-8	-	-

Джерело: складено за даними [11].

до зростання, що є позитивним. Страхова компанія має вільні фінансові ресурси, які доцільно ефективно інвестувати для отримання додаткового прибутку. У табл. 3. наведено аналіз фінансових результатів діяльності страхової компанії.

Дані табл. 3 свідчать, що валовий прибуток страхової компанії в абсолютному значенні впродовж 2017—2019 рр. зростав. Так, у 2019 р. його обсяг становив 418 млн грн проти 233 млн грн у 2017 р., тобто збільшився на 185 млн грн, або на 79,4%. Зростання валового прибутку компанії було забезпечено збільшенням кількості укладених договорів страхування за цей період та відповідно збільшенням обсягів надходжень страхових премій. Фінансовий результат до оподаткування впродовж 2017—2019 років є позитивним, що було забезпечено отриманими доходами від фінансової діяльності, так як у 2017—2019 рр. фінансовий результат від операційної діяльності був збитковим. Так, у 2019 р. фінансовий результат до оподаткування становив 167 млн грн, що на 77 млн грн більше за показник у 2019 р. Темп приросту за період склав 85,6%. Чистий прибуток страхової компанії у 2019 р. становив 108 млн грн та за 2017—2019 рр. збільшився на 45 млн грн або 71,4%.

Вагоме значення у діяльності страхової компанії є раціональний розподіл та використання прибутку. Від цього значною мірою залежить ефективність діяльності страхової компанії як у поточному періоді, так в стратегічному [9]. Прибуток може розподілятися: на виплату дивідендів, поповнення резервного капіталу, поповнення нерозподіленого прибутку [1; 3; 4]. Аналіз розподілу чистого прибутку АТ "СГ "ТАС" у 2017—2019 рр. наведено у таблиці 4 та для наочності на рисунку 2.

За наведеними у таблиці 4 показниками можна зробити висновки, що чистий прибуток страхової компанії протягом аналізованих років у переважній більшості використовувався на поповнення нерозподіленого прибутку: у 2017 р. на ці цілі було спрямовано 85,7% чистого прибутку або 54 млн грн, у 2018 р. — 87,5% або 3,5 млн грн, у 2019 р. — 79,5% або 85,8 млн грн, що сприяє зростанню власного капіталу для фінансування діяльності страховика, посиленню його фінансової стійкості, більш безпечному функціонуванню. Нерозподілений прибу-

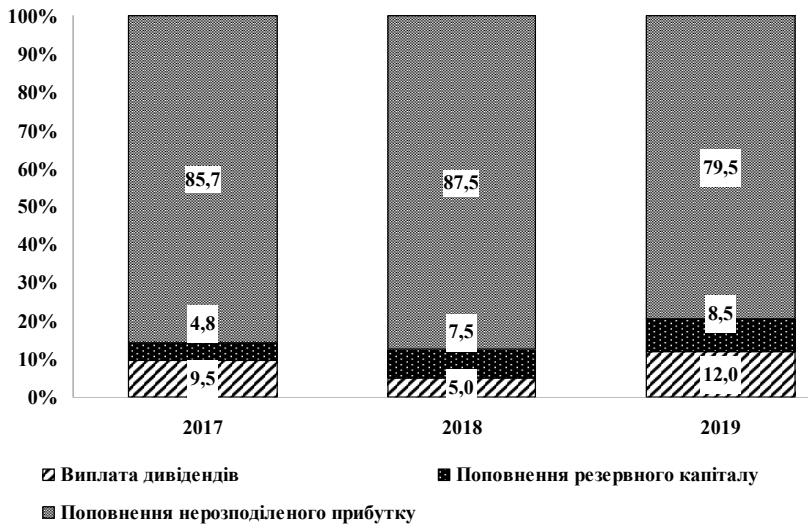

Рис. 2. Структура розподілу чистого прибутку АТ "СГ "ТАС" у 2017—2019 рр., %

Джерело: складено автором за даними [11].

Таблиця 5. Динаміка показників рентабельності АТ "СГ "ТАС" за 2017—2019 рр., %

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення (+,-) 2019 р. від	
				2017	2018
Рентабельність страхової послуги	10,0	3,4	9,6	-0,4	6,2
Рентабельність продаж	17,0	0,7	14,9	-2,1	14,2
Рентабельність інвестиційної діяльності	0,8	0,7	-0,1	-0,9	-0,8
Рентабельність активів	5,4	0,2	5,1	-0,3	4,9
Рентабельність власного капіталу	14,0	0,9	17,7	3,7	16,8

Джерело: складено за даними [11].

ток є джерелом формування власного капіталу й утворюється як залишок прибутку страхової компанії після виконання своїх зобов'язань перед бюджетом, виплати дивідендів, відрахувань до резервного та іншого фондів. Залишок нерозподіленого прибутку залежить від величини дивідендів, що встановлюються загальними зборами акціонерів або іншим органом управління страховою компанією і внесків у вільні резерви страховика.

Згідно з Законом України "Про страхування" за рахунок нерозподіленого прибутку, тобто прибутку, який реінвестовано у страхову компанію, вона може створювати вільні резерви з метою зміцнення своєї платоспроможності [12].

На виплату дивідендів у 2017 р. було спрямовано 9,5% чистого прибутку, у 2018 р. — 5,0%, у 2019 р. — 12,0%; на поповнення резервного капіталу — у 2017 р. — 4,0%, у 2018 р. — 7,5%, у 2019 р. — 8,5% чистого прибутку, або 9,2 млн грн.

Таблиця 6. Депозитні програми провідних українських банків

Банк	Депозитна програма	Ставка, річних
ПАТ КБ «ПриватБанк»	Стандарт	8,5%
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	Універсальний вклад	6,0%
АТ «УкрСибБанк»	Гарантований капітал	4,7%
ПАТ «А-Банк»	Скарбничка	8,0%
АТ «КредоБанк»	Оптимальний	6,5%

Джерело: складено за даними [14].

Основними відносними показниками фінансових результатів діяльності страхової компанії є показники рентабельності. Динаміка показників рентабельності діяльності страхової компанії дозволяє зробити висновки, що протягом періоду вона має переважно спадний характер, що вказує на зниження ефективності діяльності компанії, зменшення рівня стійкості у результаті впливу низки негативних факторів, зумовлених макроекономічною нестабільністю (табл. 5).

Аналіз показників, представлений у таблиці 3, свідчить, що рентабельність страхової послуги страхової компанії у 2019 р. становила 9,6%, що на 0,4% менше, ніж у 2017 р. Рентабельність продаж за 2017—2019 рр. характеризується зниженням на 2,1%: від 17,0% у 2017 р. до 14,9% у 2019 р. У 2019 р. збитковість інвестиційної діяльності компанії становила 0,1%, що вказує, крім інших факторів, і на неефективне управління інвестиційним портфелем. Рентабельність активів знизилася на 0,3% — з 5,4% у 2017 р. до 5,1% у 2019 р. Водночас рентабельність власного капіталу демонструє зростання за аналізований період. Так, у 2019 р. вона становила 17,7%, що на 3,7% більше, ніж у 2017 р. та на 16,8% більше, ніж у 2018 р.

Важливим джерелом фінансових ресурсів для страхової компанії є страхові резерви. Зростання загального обсягу страхових резервів у прогнозованому періоді можливе шляхом збільшення надходження страхових платежів, як наслідку активізації рекламної діяльності та запровадження нових програм страхування, розширення співпраці з перестраховальниками. З метою підвищення ефективності перестрахової діяльності АТ "СГ "ТАС" у прогнозованому році доцільно передавати на перестраховування більш ризиковані об'єкти порівняно з тими, що залишаються на власне утримання. Операції з перестраховування сприяють збалансованості страхового портфеля (внаслідок мінімізації ризиків).

Структура активів, включаючи технічні резерви, має забезпечити підвищення рівня дохід-

ності при прийнятному рівні ризику. У структурі активів, в яких представлені страхові резерви АТ "СГ "ТАС" у 2019 році, 28,7% страхових резервів склали кошти на поточних рахунках; 14,3% — банківські вклади (депозити); 25,7% — акції; 31,3% — вимоги до перестраховальників.

Враховуючи вимоги законодавства, кошти страхових резервів мають розміщуватися "з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості та мають бути представлені активами таких категорій: грошові кошти на поточному рахунку; банківські вклади (депозити); нерухоме майно; акції, облігації, іпотечні сертифікати; цінні папери, що емітуються державою; права вимоги до перестраховиків; інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України; банківські метали" [12] та інші.

З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів шляхом отримання додаткового доходу на вкладений капітал, страхова компанія АТ "СГ "ТАС" має диверсифікувати інвестиційний портфель за рахунок підвищення суми вкладених коштів технічних резервів в банківські депозити. При цьому частку грошових коштів на поточних рахунках можливо зменшити до рівня, достатнього для забезпечення своєчасного виконання зобов'язань перед страхувальниками, відтак збереження позитивного іміджу страхової компанії серед клієнтів, їх задоволеності. На останній аспект слід звернути особливу увагу, адже, за дослідженнями Д. Поосера та М. Браун, задоволені клієнти будуть продовжувати співпрацювати зі страховою компанією і рекомендувати її іншим потенційним клієнтам, що у підсумку сприятиме підвищенню доходів та прибутковості страхової діяльності [14].

Розглянемо депозитні програми, що пропонуються на ринку банківських послуг України з терміном вкладення коштів на 12 місяців та відповідними відсотковими ставками. На сьогодні на ринку України залишилося 74 комерційні банки (з 184 у 2013 р.), серед яких найбільш привабливими виявлено депозитні програми та умови вкладень в ПАТ КБ "ПриватБанк", АТ "Райффайзен Банк Аваль", АТ "УкрСибБанк", ПАТ "А-Банк", АТ "КредоБанк" (табл. 6).

Дані таблиці 6 свідчать, що на сьогоднішні банки пропонують депозитні програми з різними відсотковими ставками, які у представленій вибірці банків коливаються від 4,7% (АТ "УкрСибБанк") до 8,5% (ПАТ КБ "ПриватБанк"-

ПАТ). Також високі відсоткові ставки по депозитам пропонує "А-Банк" по строковим вкладом для юридичних осіб "Скарбничка" з відсотковою ставкою 8,0% за умови виплати відсотків наприкінці строку. В АТ "КредоБанк" найбільша відсоткова ставка по вкладу "Оптимальний", яка становить 6,5% зі щомісячною виплатою відсотків за умови мінімального внеску 10 тис. грн.

З наведених даних можна зробити висновки, що найбільший розмір інвестиційного доходу АТ "СГ "ТАС" отримає розмістивши кошти у ПАТ КБ "ПриватБанк" на вклад "Стандарт", за яким відсотки в розмірі 8,5% річних нараховуються щомісячно та додаються до основної суми депозитного внеску, а виплачуються в кінці строку дії договору. Звичайно, розмір отриманого доходу залежить від терміну вкладення коштів та умов виплати відсотків, зокрема щомісячно, щоквартально, в кінці строку або на умовах капіталізації відсотків.

Вибір банківської установи для вкладення коштів здійснюється з урахуванням забезпечення максимальної доходності. Водночас з метою мінімізації фінансового ризику при інвестуванні коштів у депозитні вклади в банківських установах важливо застосовувати обґрунтовані підходи щодо диверсифікації вкладів та обмеження ризику.

Аналіз доходів від інвестування коштів АТ "СГ "ТАС" на депозитні рахунки банків у прогнозованому році представлений в таблиці 7.

Для АТ "СГ "ТАС" диверсифікація вкладень забезпечується шляхом обрання п'яти банків для інвестування коштів, які пропонують найбільш вигідні для страхової компанії депозитні програми. При цьому розмір внеску до одного банку доцільно обмежити сорока відсотками обсягу технічних резервів, які заплановано інвестувати на депозитні рахунки. Так, у прогнозованому році з урахуванням високої доходності та диверсифікації ризику можливо інвестувати кошти АТ "СГ "ТАС" на депозитні рахунки українських банків у таких обсягах:

— ПАТ КБ "ПриватБанк" на вклад "Стандарт" 154 млн грн, що складає 40% від загальної суми внесків на депозитні рахунки;

— АТ "Райффайзен Банк Аваль" на вклад "Універсальний" 19 млн грн, що складає 5% від загальної суми внесків на депозитні рахунки;

Таблиця 7. Динаміка доходів АТ "СГ "ТАС" від інвестування коштів на депозитні рахунки банків у прогнозованому році

Банк	Ставка, річних	Сума внеску, млн грн	Питома вага вкладу у загальній сумі депозитів компанії, %	Сума нарахованих відсотків, млн грн
ПАТ КБ «ПриватБанк»	8,5%	154	40,0	13,1
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	6,0%	19	5,0	1,1
АТ «УкрСибБанк»	4,7%	19	5,0	0,9
ПАТ «А-Банк»	8,0%	115	30,0	2,4
АТ «КредоБанк»	6,5%	77	20,0	1,3
Всього:		384	100,0	18,8

Джерело: складено авторами за даними із офіційних сайтів відповідних банків.

— АТ "УкрСибБанк" на вклад "Гарантований капітал" 19 млн грн, що складає 5% всіх депозитних вкладень;

— ПАТ "А-Банк" на вклад "Скарбничка" 115 млн грн, що становить 30% всіх вкладень компанії на депозитні рахунки;

— АТ "КредоБанк" на вклад "Оптимальний" 77 млн грн, що становить 20% депозитних вкладень компанії.

При загальній сумі внесків 384 тис. грн майбутня вартість депозиту складе 402,8 млн грн, сума інвестиційного доходу у вигляді нарахованих відсотків становитиме 18,8 млн грн. Таке розміщення дозволить АТ "СГ "ТАС" розширити співпрацю зі страховими компаніями, дасть можливість нарощувати потік перестраховувальних премій і отримати додатковий дохід від перестраховувальної діяльності.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи зазначимо, аналіз особливостей формування доходів та розподілу прибутку АТ "СГ "ТАС" показав, що більша частина доходів отримана від здійснення операційної страхової діяльності (частка у 2019 р. становить 85,0%). Чистий прибуток страхової компанії протягом аналізованих років у переважній більшості спрямовувався на поповнення нерозподіленого прибутку. Показники рентабельності діяльності страхової компанії впродовж досліджуваного періоду мають спадний характер, що вказує на зниження ефективності діяльності компанії, зменшення рівня стійкості в результаті впливу негативних факторів. Доцільно частину сформованих технічних резервів АТ "СГ "ТАС" розмістити на депозитних рахунках у надійних українських банках (ПАТ КБ "ПриватБанк", АТ "Райффайзен Банк

Аваль", АТ "УкрСибБанк", ПАТ "А-Банк", АТ "КредоБанк"), що дозволить отримати інвестиційний дохід близько 19 млн грн та буде сприяти подальшому її розвитку, збільшенню обсягів доходів і прибутку.

Література:

1. Александрова М. М. Страхування: навч.-метод. посіб. Київ: ЦУА, 2002. 208 с.
2. Aleskerova Yu., Rachok V. Analysis of the insurance company's financial status assessment. The scientific heritage. 2020. № 43. С. 3—11.
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. Київ: Знання, 2005. 351 с.
4. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика: навч.-метод. посіб. Харків: Бурун Книга, 2004. 371 с.
5. Вовчак О.Д., Надієвець Л.М. Діяльність страхових компаній як фінансових посередників: світовий досвід та можливості для України. Облік і фінанси. 2015. № 3 (69). С. 70—74.
6. Журавка О.С. Страхування: навч. посіб. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.
7. Іванова А.П., Шаповал Л.П. Особливості формування прибутку страхової компанії. Економіка та суспільство. 2017. Вип. 13. С. 1110—1116. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/186.pdf
8. Корват О.В., Мамедов Н.К. Управління доходами страхової компанії. Ефективна економіка. 2019. № 11. С. 1—8.
9. Кравчук Г., Бережна Т. Дослідження проблем формування фінансових результатів страховиків. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2016. № 1 (5). С. 193—203.
10. Кнейслер О. Формування системи управління фінансовими потоками страхових компаній. Схід. 2015. № 5. С. 55—59.
11. Офіційний сайт АТ "СГ "ТАС". URL: <https://sgtas.com.ua>
12. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
13. Проскурович О.В., Мельничук І.І. Формування фінансових результатів страхових компаній. Вісник Хмельницького національного університету. 2014. № 5. Т. 1. С. 109—116.
14. Pooser D.M., Browne M.J. (2018). The Effects of Customer Satisfaction on Company Profitability: Evidence From the Property and Casualty Insurance Industry. Risk Management and Insurance Review. 21 (2), 289—308. (doi:10.1111/rmir.12105).

References:

1. Aleksandrova, M.M. (2002), Strakhuvannia [Insurance], TsUL, Kyiv, Ukraine.
 2. Aleskerova, Yu. and Rachok, V. (2020), "Analysis of the insurance company's financial status assessment", The scientific heritage, vol. 43, pp. 3—11.
 3. Bazylevych, V.D. and Bazylevych, K.S. (2005), Strakhova sprava [Insurance business], Znannia, Kyiv, Ukraine.
 4. Vnukova, N.M. (2004), Strakhuvannia: teoriia ta praktyka: [Insurance: theory and practice], Burun Knyha, Kharkiv, Ukraine.
 5. Vovchak, O.D. and Nadiievets, L.M. (2015), "Activities of insurance companies as financial intermediaries: world experience and opportunities for Ukraine", Oblik i finansy, vol. 3 (69), pp. 70—74.
 6. Zhuravka, O.S. (2020), Strakhuvannia [Insurance], Sumskyi derzhavnyi universytet, Sumy, Ukraine.
 7. Ivanova, A.P. and Shapoval, L.P. (2017), "Features of the formation of the insurance company's profit", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 13, pp. 1110—1116, available at: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/186.pdf (Accessed 25 November 2020).
 8. Korvat, O.V. and Mamedov, N.K. (2019), "Income management of an insurance company", Efektyvna ekonomika, vol. 11, pp. 1—8.
 9. Kravchuk, H. and Berezhna, T. (2016), "Research of problems of formation of financial results of insurers", Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia, vol. 1 (5), pp. 193—203.
 10. Kneisler, O. (2015), "Formation of a financial flow management system for insurance companies", Skhid, vol. 5, pp. 55—59.
 11. Insurance Group "TAS" (2020), available at: <https://sgtas.com.ua> (Accessed 25 November 2020).
 12. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Law of Ukraine "About insurance", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua> (Accessed 25 November 2020).
 13. Proskurovych, O.V. and Melnychuk, I.I. (2014), "Formation of a financial flow management system for insurance companies", Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu, vol. 5, no.1, pp. 109—116.
 14. Pooser, D.M. and Browne, M.J. (2018), "The Effects of Customer Satisfaction on Company Profitability: Evidence From the Property and Casualty Insurance Industry", Risk Management and Insurance Review, vol. 21 (2), pp. 289—308. DOI:10.1111/rmir.12105.
- Стаття надійшла до редакції 04.01.2021 р.*